Жыццёвы і творчы шлях Рыгора Іванавіча Барадуліна

Дзіцячыя гады Рыгора Барадуліна

Рыгор Іванавіч Барадулін, вядомы таксама як **Дзядзька Рыгор** — беларускі і савецкі паэт, эсэіст і перакладчык. Нарадзіўся Рыгор Іванавіч Барадулін на хутары Верасоўка ў сямі рабочага 24 лютага 1935 года на страражытна-слыннай Полаччыне, у лясной Ушаччыне. Верасоўка. Верасовачка... Сапраўды мілагучная назва той мясціны, дзе паэт нарадзіўся, дзе пачуў матчыну песню, матчыну мову, дзе ўпершыню пераступіў парог матчынай хаты. Адсюль, з ушацкага прыстанку, была ўзята пуцёўка на вучобу ў Мінск, на далёкія цалінныя землі, на працу, на жыццё. На дадзены момант з'яўляецца апошнім чалавекам, які атрымаў званне «Народны паэт Беларусі». Дзед паэта па мамінай лініі Андрэй Гальвіньш быў этнічным латышом.

Фота розных гадоў у дзяцінстве

6 месяцаў

Дзясяты клас Вушацкай школы. 1954 год

2 гады

З мамаю Кулінай Андрэеўнай. Вушачы, 1939 год

Рыгор Іванавіч Барадулін умудрыўся не стаць піянерам!

У школе Рыгор Барадулін не з'яўляўся ўдзельнікам піянерскага руху: падчас запісу ў арганізацыю Барадулін збег са школы. Потым пра той факт, што ён не далучыўся да піянерскай арганізацыі, настаўнікі забыліся, таму Рыгор Барадулін гэтак і не стаў піянерам. У юнацтве далучыўся да камсамола. Падчас працоўнай дзейнасці неаднаразова адхіляў прапановы далучэння да шэрагаў КПСС.

Бацькі — Іван Рыгоравіч і Куліна Андрэеўна Барадуліны. 1930-я гады, Вушачы

Пра свой радавод па бацькоўскай лініі, які вядзе вытокі з Прыбалтыкі — з Латвіі, паэт расказаў у вершы "Вечалле" (Вечалле — гэта назва аднаго з прыгожых азёр Ушаччыны):

Мой дзед, рыжанін Галвіньш.
Механік па млынах.
На грошы быў не галы
І выпіць — не манах...

След Вялікай Айчынай вайны у сям'і Барадуліна

Вайна цяжкімі вогненна-трагічнымі зломамі ўвайшла ў лёс Барадуліна. Бацька Іван Рыгоравіч партызаніў у брыгадзе Мельнікава, загінуў у баі. Маці Акуліне Андрэеўне вайна пакінула ўдовіна гора, цяжар нястач, а падлетку Грышку - незагойны боль сіроцтва. Душыла яго малества нішчымніца, бясхлебіца. У сярэдняй школе запаланіла паэзія - памяць схоплівала і трымала ўсё, да чаго ляжала душа. Пасля вайны Рыгор Барадулін вучыўся ва Ушацкай сярэдняй школе, затым на філалагічным факультэце БДУ.

Асабістае жыццё Рыгора Іванавіча Б

Быў жанаты з Валянцінай Міхайлаўнай Барадулінай. Дачка Ілона — мастачка, ёсць унучка Дамініка. Калекцыяніраваў сланоў і чарапах. Рыгор Барадулін вызнаваў сябе як уніята.

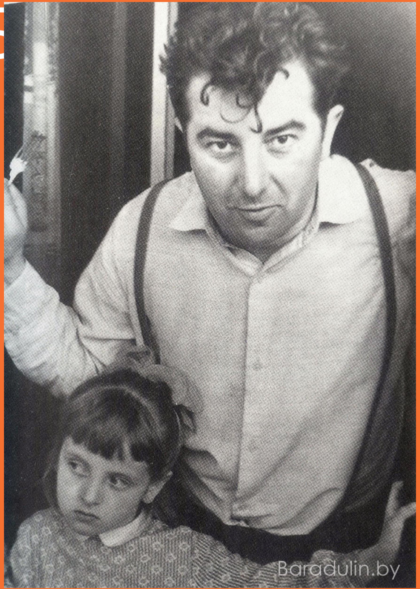

З дачкой Ілонай. 1967 год

З мамай Кулінай Андрэеўнай
і жонкай Валянцінай

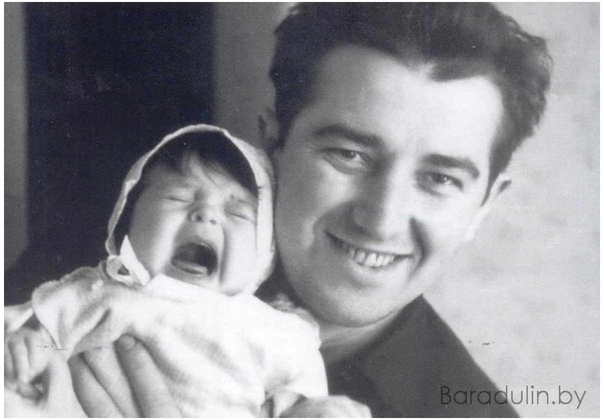

З дачкой Ілонай, 1960-я

Праца ў рэдакцыях

Падчас вучобы ў Беларускім дзяржаўным ўніверсітэце пачынае публікавацца; пасля заканчэння БДУ працаваў у рэдакцыях газеты “Советская Белоруссия”, часопісаў “Бярозка”, “Беларусь”, “Полымя”. З 1972 г. працуе ў выдавецтве “Мастацкая літаратура”.

Творчы дэбют Рыгора Барадуліна

Творчая спадчына пісьменніка складае больш як 100 выдадзеных кніг паэзіі, крытычных артыкулаў і эсэ, перакладаў. Дэбютаваў вершамі ў 1953 г. у газеце «Чырвоная змена». Нізка вершаў «На зямлі цаліннай» склала асноўны змест першай кнігі «Маладзік над стэпам» (1959 г.). У ранняй творчасці — кнігі лірыкі «Рунець, красаваць, наліваццa!» (1961 г.), «Нагбом» (1963 г.), «Неруш» (1966 г.), «Адам і Ева» (1968 г.) — паэт данёс да чытача трываласць асноў народнай маралі і этыкі, перакананаў у таленавітасці беларускага народа, у яго багатай духоўнасці. У паэзіі ён асэнсоўвае асноўны змест эпохі: вайну, убачаную дзіцячымі вачыма, клопат пасляваенных гадоў, сённяшні і заўтрашні дзень планеты. У вершах «Жароўня», «Труба», «Стэарынавая свечка», «Хлебнічак», «Цялушка», «Палата мінёраў», «Скрыпачы» і інш. — старонкі біяграфіі пакалення дзяцей вайны, што вырастаюць да маштабнага асэнсавання трагізму жыцця беларускага народа на акупіраванай тэрыторыі.

Барадулін з іншымі пісьменнікамі

1 верасня 1958 года. Апошні курс.
З Васілём Зуёнкам і Эдуардам Дамарацкім

З Уладзімірам Караткевічам
і сабакам Дазорам. Каралішчавічы.
1965 год

З Васілём Быкавым і жонкаю
Валянцінай Міхайлаўнай

Крытыка ад Гніламёдага

ПАЗІТЫЎНЫ ВОДГУК:

“Элементы рацыянальнасці ў мастацкай сістэме Р. Барадуліна зведзены да мінімуму. Гэта, калі сказаць словамі А. Блока, лірык па светапогляду, па светаадчуванню, па вельмі асабіста-эмацыянальнаму ўспрыняццю рэчаіснасці. Паэтычны вобраз Р. Барадуліна — амаль адзіная форма існавання думкі і перажывання. Ён валодае проста-такі дзіўным уменнем „пісаць”
гукам, рыфмай, рытмікай.”

Крытыка ад Гніламёдага

НЕГАТЫЙНЫ ВОДГУК:

“Вядома, сустрэнуцца і выпадкі, калі вобразнае мысленне паэта дае „асечку” і прыводзіць да бяздумнасці, да страты шчырасці і глыбіні пачуцця (вершы «Пціч», «Балада аб клянах»). Маладога паэта можна папракнуць і за тое, што гісторыя пакалення эмацыянальна пераважае ў кнізе „сённяшнюю” частку.”

Узнагароды Рыгора Барадуліна

Рыгор Барадулін Узнагароджаны ордэнамі Дружбы народаў, Знак Пашаны, латвійскім ордэнам Трох Зорак (атрымаў званне Афіцэра Ордэна (4 ступень) 23 красавіка 1997 г.) , медалем Францыска Скарыны. Ганаровы доктар БДУ і ганаровы грамадзянін Ушацкага раёна. Рыгор Барадулін — апошні беларус, якому надалі званне Народнага паэта (1992 г.). Лаўрэат прэміі Ленінскага камсамола Беларусі (1976 г.) і Дзяржаўнай прэміі імя Янкі Купалы (1976 г.) за зборнік вершаў «Рум» і пераклады Гарсіі Лоркі.

У 2006 г. кандыдатура Барадуліна была сярод намінантаў на Нобелеўскую прэмію ў галіне літаратуры за зборнік вершаў «І

“Заспаная раніца імжыстая…”

Заспана … кыстая,

На фа… купая.

Нібыта с… шыстаю,

Прыціхл… ступаеш.

І вёдры пр… бразгаюць

Каля … тудні,

Лісцёв… рагаю,

Пакуту… студай.

“Неруш”

Неруш ранi [illegible] роднае слова,
Мне шукаць [illegible] окуль гляджу,
Пад зялёным [illegible] ом верасовак,
Пад крысом і [illegible] оты й дажджу.
Слова, што [illegible] ог для ратая,
Як для ластаў [illegible] тромы вільчак,
Ад якога [illegible] ебе світае,
Ад якога [illegible] е ў вачах…

2 сакавіка 2014 года

Памёр 2 сакавіка 2014 г. у сваёй кватэры ў Мінску. Смерць была раптоўная і імгненная. Быў адпеты ў Чырвоным Касцёле 4 сакавіка2014 г. ў грэка-каталіцкім (уніяцкім) і рымска-каталіцкім абрадах. Пахавалі Рыгора Барадуліна ва Ушачах у беларускай народнай вышытай кашулі ў той жа дзень побач з магілай мамы, як таго і жадаў паэт пры жыцці. Запячатванне Магілы зрабіў апостальскі візітатар для грэка-каталікоў Беларусіархімандрыт Сяргей Гаек.

Апошні прыжыццёвы здымак, зроблены ў 20.30 1 сакавіка. У 17.40 2 сакавіка сэрца Рыгора Барадуліна спынілася.
Фота Глеба Лабадзенкі